

ΔΙΑΘΗΚΑΙ

ΤΩΝ

ΑΕΙΜΝΗΣΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

ΤΩΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΛΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1887

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐκδίδοντες τὰς διαθήκας τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ἀπανταχοῦ τηλαυγοῦς ταύτης κεφαλῆς τῆς Ἠπείρου, νομίζομεν ὅτι ἐπιτελοῦμεν καθῆκον οὐ μόνον πρὸς τὴν ἱερὰν αὐτῶν μνήμην, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα, ἣτις δέον νὰ γινώσκῃ αἰωνίως τὰ ὀνόματα καὶ τὰς ἀγαθοεργίας τῶν τιμαλφεστάτων τέκνων της. Ἡ ἱστορία ἡμῶν ἀπὸ πολλῶν ἤδη γενεῶν δὲν ἔχει ὁμολογουμένως νὰ ἐπιδείξῃ εὐγενεστέρους καὶ καρπιμωτέρους ἀγῶνας ἢ τοὺς φιλοτίμους μόχθους τῶν πατέρων ἐκείνων, οἵτινες ἐμπεφορημένοι ἐνθέου ἔρωτος πρὸς τὴν γενέθλιον αὐτῶν ἐστίαν καὶ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐν ξένη γῆ κατατρυχόμενοι ἠδυνήθησαν νὰ συγκομίσωσιν ἐντίμους καρποὺς ἵνα παραδώσωσιν ἡμῖν αὐτοὺς ὡς ἐφόδια πρὸς τὴν χριστιανικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν σωτηρίαν. Ἐστω ἀθάνατος καὶ εὐλογημένη ἡ σεπτὴ μνήμη τῶν φιλοστόργων τούτων γονέων, εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν ὁποίων ὀφείλομεν τὸ φῶς τῆς γνώσεως καὶ τὴν παρηγορίαν, τὸν σπόρον τοῦ εὐγενοῦς ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῶν χρηστῶν ἐλπίδων ἐν τῷ μέλλοντι!

Δημοσιεύομεν ὧδε τὰς ἱερὰς αὐτῶν ἐντολάς χωρὶς νὰ ἀναγράψωμεν ἄλλο τι περὶ τοῦ βίου των, διότι τίς ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἔζησαν ἀφανῶς καὶ ἐν χριστιανικῇ ταπεινοφροσύνῃ ἵνα ἀποθάνωσιν ὡς στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ κηρύγματός Του; Ἐπειτα τίς ἡ χρεῖα λόγων καὶ ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων εἰς τοὺς εὐεργέτας τούτους, ὧν ἡ μὲν ζωὴ ὑπῆρξεν ἐμπράκτως τε καὶ κατὰ διάνοιαν διηνεκῆς καὶ ἐνθερμος ἀφοσίωσις εἰς τὴν πατρίδα, ὁ δὲ θάνατος ἐφάνη ὡς λαμπρὰ ἀποκάλυψις ψυχικῶν προτερημάτων ἀξίων αἰωνίας λατρείας καὶ μακαριότητος; Αἱ διαθήκαι αὐτῶν εἶνε ἀληθῶς τὸ καθαρῶτατον κάτοπτρον τοῦ βίου των καὶ τὸ εὐγλωττότατον ἐγκώμιον τῆς ἀρετῆς των. Μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ διαπνέει αὐτὰς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἡ πνοὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, τοῦ θερμοῦ ζήλου πρὸς τὰ καλὰ καὶ τῆς πατρικῆς φιλοστοργίας. Οὐδὲν ἀναγράφεται ἐν αὐταῖς περὶ τῶν ἀνεκδιηγῆτων

πικριῶν καὶ ταλαιπωριῶν, δι' ὧν οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι πατέρες ἠδηνήθησαν νὰ συλλέξωσι τοσοῦτους καρπούς ἵνα θρέψωσι καὶ ἐξευγενίσωσι τὰ τέκνα τῆς πατρίδος, ἵνα σώσωσι τὰ ὄρφανὰ καὶ τοὺς πτωχοὺς ἀπὸ τῆς δυστυχίας καὶ ἵνα χορηγήσωσι τὰ πρὸς νοσηλείαν καὶ θεραπείαν τῶν ἀσθενούντων. Πάντες ὑπέστησαν μαρτυρικῶς τὰ δεινὰ τῆς ἐξορίας, κατεπάλαισαν τὴν πενίαν καὶ τὴν ἄλλην κακοδαιμονίαν χωρὶς νὰ ρήξωσιν ποτε φωνὴν ἐπιδείξεως ἢ ἀγανακτήσεως καὶ κατεφρόνησαν μαρτυρικῶς τῶν κινδύνων μόνον ἵνα ἀνακουφίσωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν κακώσεων σκληρᾶς τύχης καὶ ἀπὸ τοῦ βάρους μακραίωνος ὀρφανίας. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἄλλαι πόλεις καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι πλουσιωτέρους εὐεργέτας, ἔργα καὶ ἰδρύματα αὐτῶν μεγαλοπρεπέστερα, καρπούς πολὺ δαψιλεστέρους καὶ γονιμωτέρους ἴσως, ἀλλ' ἡ αἰωνία ὑπεροχὴ τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν πατέρων ἔγκειται ὁμολογουμένως ἐν τῇ βαθύτητι τῆς ἀγνῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ φρονήματος, ἐν τῇ θαυμαστῇ καρτερίᾳ τῶν πόνων καὶ τῶν κακοπαθειῶν καὶ ἐν τῇ ἐνθουσιώδει πίστει εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ σκοποῦ. Διὰ τοῦτο αἱ διαθήκαι αὐτῶν δὲν εἶνε μόνον τεκμήρια τῆς ψυχικῆς εὐγενείας καὶ καλοκάγαθίας των, ἐφ' αἷς ὀφείλομεν αὐτοῖς αἰωνίαν εὐγνωμοσύνην, ἀλλὰ καὶ μνημεῖα μαρτυροῦντα τὴν ἀπαράμιλλον ἐγκράτειαν αὐτῶν καὶ αὐταπάρνησιν. Εἶθε νὰ χρησιμεύσωσιν αὐταὶ εἰς πᾶσαν γενεάν ὡς κέντρα καὶ παραδείγματα πατρικῶν ἀρετῶν, δι' ὧν μόνον εἶνε ἐφικτὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ.

Αἱ διαθήκαι αὐταὶ ἐκδίδονται ἀκριβῶς ὡς εὐρέθησαν συντεταγμέναι ἄνευ γραμματικῶν διορθώσεων. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ἀρχαῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλέη κληροδοτηθέντα εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννιτῶν εἴτε διὰ διαθηκῶν, αἵτινες ἀπώλοντο, εἴτε ἄνευ τοιοῦτων. Παρελείφθη μόνον ἐνταῦθα ἡ διαθήκη τῶν κορυφαίων τῆς Ἡπείρου εὐεργετῶν, τῶν ἀοιδίμων ἀδελφῶν Ζωσιμᾶ, διότι αὕτη ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐκδεδομένη ἐν ἰδίῳ τεύχει ἑλληνιστὶ καὶ ῥωσιστῖ.

ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

XVII

ΔΙΑΘΗΚΗ

ΑΓΑΠΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

(Ἀντίγραφον ἐξ ἀντιγράφου ἀνεπισήμου).

Εἰς δόξαν τῆς ἁγίας Τριάδος.

Ἐπειδὴ διὰ τὴν παράβασιν τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ οὐ μόνον θνητοὶ ἐξ ἀθανάτου κατέστημεν, ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον προσδεχόμεθα ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προδοκῶμεν καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκομεν, καθάπερ ἐν εὐαγγελίοις ὁ Κύριος ἀπεφήνατο· τούτου χάριν καὶ γὰρ ὁ ἀνάξιος δοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἀγάπιος τὸ κοινὸν

καὶ ἀφευκτον τοῦ θανάτου ὄφλημα εἰς νοῦν θέμενος καὶ τὸ ἄδηλον καὶ ἀπροσδόκητον αὐτοῦ κατανοήσας, ἵνα μὴ αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐνσκήψῃ ἐπ' ἐμέ τὸ φαρμακερὸν ἐκείνου βέλος καὶ ἀδιόρθωτος καὶ ἀδιάτακτος εὐρεθῶ, ἐνέκρινα ὅπου τῶρα ὑγιῆς ὢν καὶ σώας ἔχων τὰς φρένας νὰ γράψω καὶ νὰ διατάξω τὰ κατ' ἐμέ. Καὶ πρῶτον ὁμολογῶ καὶ πιστεύω ἅπαντα τὰ ἱερὰ δόγματα καὶ παραδόσεις τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς καὶ ὡς τέκνον αὐτῆς γνήσιον· ἐπομένως δὲ ἀφήμι πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι χριστιανοῖς τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὴν συγχώρησιν, ἐξαιτούμενος καὶ γὰρ τὴν αὐτὴν παρὰ πάντων ὅσους ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ ἐλύπησα. Δύο χιλιάδες καὶ πεντακόσια φλωρία διατάττονται παρ' ἐμοῦ οὕτως· ἑπτακόσια διὰ τὴν κηδεῖαν μου καὶ μνημόσυνα ἕως εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη· τότε θέλει γείνει καὶ ἀνακομιδὴ, νὰ βληθῇ καὶ ἐν μάρμαρον καὶ κάγγελα σιδηρένια· ἐξήντα εἰς τὸ μετόχιον τοῦ Σινᾶ, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, νὰ κάμουν· δισκοπότηρον καὶ ἐν κανδύλι εἰς τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας καὶ δύο σαμδάνια· ἑβδομηντα εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον εἰς τοὺς Κοπάνους νὰ κάμουν τὰ ὁμοία· ἑκατὸν πενήντα εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Δραγουμῆς καὶ εἰς τὸ σχολεῖον τῶν κοριτσιῶν ὅπου εἶναι κοντὰ εἰς τὸ Ἀρχιμανδρεῖον, νὰ πάρουν ἐν κτῆμα καὶ τὸ συμφέρον τοῦ κτήματος νὰ ἦναι διὰ τὸ χαρτὶ καὶ μελάνι· διὰ τὰ δύο σχολεῖα· διακόσια εἰς τὸ κελὶ τῶν Καστρινῶν νὰ τὰ σιγουράρουν εἰς γῆν ἢ εἰς ἄλλο κτῆμα νὰ ἦνε σίγουρον, καὶ τὸ εἰσόδημα νὰ κάμουν ἀπὸ ἓνα μνημόσυνον τὸν κάθε χρόνον ἕως τὸ κελὶ καὶ νὰ μνημονεύουν Χριστοδούλου, Μαργαρίτας, γονέων, τέκνων, ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν· διακόσια εἰς τὸ Σπιτάλι ὅπου εἶνε κοντὰ εἰς τὸ Ἀρχιμανδρεῖον, νὰ πάρουν γῆν καὶ τὸ εἰσόδημα νὰ ἦνε διὰ νὰ ἀγοράσουν πανὶ διὰ ὑποκάμισα καὶ σινδῶνια διὰ τοὺς ἀρρώστους· ἑκατὸν διὰ δύο ἐκκλησίας, εἰς τὸν Προφήτην Ἡλίαν καὶ εἰς τὴν Περίβλεπτον, πάλιν ἄσιμικὰ νὰ κάμουν· διακόσια σαράντα εἰς τὸ μοναστήρι Παλαιωρῆ, νὰ πάρουν δαμάσκα καὶ νὰ κάμουν φελόνια, ἐπιτραχήλια, στιχάρια καὶ ἐπιμάνικα καὶ καλύμματα, καὶ νὰ δώσῃ

ὁ ἡγούμενος ἓνα τακίμι εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην εἰς τὴν Δραγουμήν· τριακόσια εἰς τὸ Ἀρχιμανδρεῖον πάλιν διὰ ἱερὰ ἄμφια, δώδεκα φελόνια καὶ δύο στιχάρια διακονικά καὶ καλύμματα· ἑξήντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁποῦ θὰ μὲ ἐνταφιάσουν, νὰ κάμουν ἐν δισκοπότηρον καὶ δύο σαιμδάνια· ἑκατόν, τὰ πενήντα εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον εἰς τὸ Γιαρμαράκη καὶ τὰ πενήντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ὁποῦ λέγουν Ζούα Κρούτζι ἐδῶ εἰς τὴν Μολδάδα· εἴκοσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐκκλησίας ὁποῦ θὰ μὲ ἐνταφιάσουν, αὐτὰ εἶνε διὰ τὰ κολάκια τοὺς καὶ διὰ τὸ παραστάσι· ἑκατόν μένουν διὰ ἐκείνους ὁποῦ ἤθελον μὲ κυτάξει εἰς τὴν ἀρρωστίαν μου καὶ διὰ ἐκείνους ὁποῦ κοπιάσουν εἰς τὴν κηδεῖαν μου, καὶ διὰ καμπάναις εἰς ὄλας τὰς ἐκκλησίας· ἑξήντα νὰ δοθοῦν εἰς χωρίον Ζίτσαν· τριάντα εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον, καὶ τριάντα εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευήν, εἶνε κοντὰ ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην· σαράντα νὰ κάμουν πέντε πανεράκια, τὸ κάθε ἓν νὰ ἦνε μὲ ἕξ χουλιάρακια, νὰ δοθοῦν εἰς πτωχὰ κορίτσια τῶ ὄντι ἄξια ἐλέους καὶ ὄχι διὰ χατίρι καὶ φιλία φερόμενοι. Ἄν δὲν ἐκτελεσθοῦν ὅπως γράφω, αὐτοὶ ὁποῦ τὰ περιλάβουν νὰ ὄψωνται καὶ ἐν τῶ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῶ μέλλοντι· ἑκατόν μὲν δι' ἄλλα ἕξοδα καὶ διὰ πολιτσιατικά δι' αὐτὰ ὁποῦ γράφω νὰ σταλθοῦν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ὅ,τι στοχασθοῦν οἱ ἐπίτροποι. Κανένα συγγενῆ δὲν ἔχω ἐδῶ, δι' αὐτοὺς ἕκαμα τὸ χρέος μου κατὰ τὰ ἔγγραφα ὁποῦ ἔχω· ὅποιος ἤθελεν ἐμφανισθῆ μὲ ὅ,τι λογιῆς ἀποδείξεις, ψεύδεται· λέγω ἀκόμη ἐν συνειδότι ψυχῆς ὅτι δὲν χρεωστῶ κανένα μήτε ἐγγράφως μήτε χωρὶς ἔγγραφον. Ἐπιτρόπους ἀφίνω τοὺς δύο Πανοσιωτάτους Ἀρχιμανδρίτας κύριον Κύριλλον ἀγιοταφίτην καὶ Νεόφυτον χρυσοστομίτην καὶ κύριον Νικόλαον Λαμπρινὸν καὶ κύριον Δημήτριον υἱὸν τοῦ μακαρίτου λεγόμενον Χριστιανόν. Καὶ αὐτὰ ὁποῦ ἀφίνω διὰ τὸν ἐνταφιασμόν μου καὶ μνημόσυνα καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἀφίνω διὰ τὴν πολυαμάρτητον ψυχῆν μου. Οἱ ἐπίτροποι εἶνε κύριοι διὰ τὰ ὅσα διορίζω εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Μολδαυίαν, ἡμποροῦν νὰ τὰ κάμουν καὶ ἐδῶ καὶ νὰ τὰ στείλουν, διὰ τὰ

ἔξοδα κατεβάζοντες τὸ ἀνάλογον διὰ τὸ στάσιμον ἀπὸ κάθε ἓνα καθὼς εἶνε σημειωμένα. Μηδεὶς ἐχέτω ἐξουσίαν νὰ διασεύσῃ τὴν ιδιόχειρόν μου διαθήκην γραμμένην ταύτην τὴν διαθήκην μου κύριον καὶ βέβαιον εἶνε βούλωμα ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου ἐπειδὴ ἐγράφη ἰδιοχείρως μου· καὶ εἴ τις ταύτην ἤθελε τολμήσει ἀθετῆσαι, ἀπολογήτω εἰς τὸ φοβερόν καὶ ἀδέκαστον τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ κριτήριον· ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν ὑπεγράφη αὕτη χειρὶ τῆ ἐμῆ.

Χίλια ὀκτακόσια ἐξήντα, Ἰανουρίου ἕξ.

ΑΓΑΠΙΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ἐξ Ἰωαννίνων.

Κατὰ λάθος ἔγραψα εἰς τὸ κελὶ τῶν Καστρινῶν, νὰ μὴ δοθοῦν εἰς τὸ κελὶ τῶν Καστρινῶν, νὰ δοθοῦν εἰς τὸ κελὶ τῶν Παυχηανῶν. Χίλια ὀκτακόσια ἐξήντα, Ἰανουαρίου δέκα καὶ πέντε.

ΑΓΑΠΙΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ἐξ Ἰωαννίνων.

(Ἐπιτεταὶ βλαχιστὶ δίστιχον κείμενον καὶ χρονολογία 1862 Ἀπριλίου 11).
